

Nro. 51.

**A' FELS. CSÁSZARNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Pénteken December 25-ik napján,
1807-ik esztendőben.

B é t s.

Néhány nappal ennekelötte az a' Cs. Kir. Kabinethéli Kurir, a' ki a' múlt Novemb. 1-ső napján olly véggel küldettetett Londonba, hogy az ő Felsége két hadakozó fél közt való közbenjáróságát azon Kir. udvarnak ki jelentse, ideszereintsésen vissza jött, Angliába való menetelekor Páris városán utazott keresztül, a' honnan egy Franczia posta hajó vitte őtet Londonba által, és harmadnapig való ott mulatása után a' száraz Európába ismét vissza hozatta. Minémü választ hozott legyen onnan, a' Publicumnak még tudtára nintsen.

E e e

Magyar Ország.

Budáról, December 10-ik napján. Minek-utánna Fels. Urunk az Ország Gyűlésében hozott új törvényeket meg erősítette, azokat Fels. Nádor Ispányunknak az Ország Karjainak és Rendjeinek közönséges Gyűlésekben által adta, és a' Haza eránt való atyai kegyelmes indulatját ki jelentette, és a' jelenlévő Rendeket a' köz jónak közönségesen, nevezetesen Magyar Hazánk boldogságának előmenetlésére hathatos szókkal serkengette volna, előttök Deák nyelven mondott fontos oratiójában töllök bútsút vett. A' jelenvölt Karoknak és Rendekek nevekben hasonló fontos Deák oratióval válaszolt, és az ő F. ge kegyelmességét Nádor Ispány ő Cs. Kir. Hertzegsége meg köszönte.

Ő Csász. Kir. Felségének ezen alknmatoffággal mondott Deák oratiója nemzeti nyelvünkre által forditva ekképpen vagyon:

„Hogy az Ország Karjai és Rendjei vagyonaiknak egy részét a' Status terheinek könnyebbitésére önként ajánlották, minékünk nagy meg elégedésünkre, magoknak pedig nagy ditsőségekre szolgál, a' mennyiben valójában meg mutatták azt, hogy meg győzettetenek legyen arról, hogy sem a' Monarchiának és Nemzeteknek ditsósége, sem a' köz boldogság fenn nem tartathatik, sőt senkinek java bizonyos és állandó nem lehet, hanemha a' Status mindenkor olly segedelmet talál a' millyen nélkül szükölködik.“

„Hasonló nagy meg elégedésünkre szolgál a' minékünk, hogy az Orzágnak hiv Karjai és Rend-

jei az Armadiánál lévő fogyatkozásoknak ki pótolásáról szorgalmaskodtak, és ezenkívül azt is meghatározták, hogy a' jövődöbéli szükséges pótolásokat pénzbeli segedelmekkel könnyebbitsek, mellyet mi addig is, míglen ez iránt bátorosabb eszközök találtatnának, atyai gondoskodásunk szerént, a' minket törvény szerént illető katonaszedések által eszközölni el nem mulatunk.

„Végtére az is nagy megelégedésünkre szolgál, hogy mi az Ország Rendjei által a' közjóra czélzó és eleinkbe tétetett törvényeket meg erősíthetjük. Azt kívántuk ugyan mi, hogy ezen közönséges gyűlésben nem csak a' Status szükségének ki pótolásáról, és a' közbátorságról, hanem más közjót tárgyazó intézetek is tétetődjenek, és minden igazságos panaszok el háritodjanak. Arra való nézve, a' mi atyai szivünknek nagy fájdalmára esett, látván hogy ezen közgyűlésnek hosszú ideig való tartása által kéntelenítettünk az adó népet a' rajtok fekvő költségeknek terhe alól fel szabadítani, kiváltképpen pedig a' törvények folytatását, nevezetesen azoknak a' törvényeknek, mellyek a' bünösöknek büntetéseket erányozzák, előbbi folyamatjokban meghagyni, és minekelötte azok jobb rendbe hozattattak volna, mellyre kiváltképpen való figyelmetessünket függesztettük, a' gyűlést el oszlatni.“

„Mindazáltal, hogy az Ország dolgainak folytatására való atyai gondoskodásunknak eleget tehessünk, el nem mulatjuk, hogy a' legközelebb következendő Ország gyűlésében, mind azok tanácskozásba vétetődjenek, a' mellyeknek félbeszakasztásokra most kéntelenítettünk. Tellyes bi-

zodalommal vagyunk a' Karoknak és Rendeknek az eránt való buzgoságok , és a' köz jónak előmozdítására czélzó fáradhatatlan szorgalmatoságok eránt, hogy semmi fáradságoknak nem kedveznek , annak , a' mit ezen közönséges gyűlésben egészen el nem végezhettek végbe vite-lére. “

„Midőn a' jelenvaló Ország gyűlését ennél fogva bé rekesztjük, által adjuk kedves atyánkfiának a' mi Királyi alá irásunkal meg erősített törvényes czikkelyeket. Ohajtjuk, hogy a' Karok és Rendek küldőikhez való vissza térésekben azoknak adják tudtokra a' mi szives és az Ország javára czélzó szorgalmatosságunkat, és intsek meg őket a' mi nevünkben, hogy a' jövendő Ország gyűlésére küldendő képviselőiket olly oktatásokkal ruházzák fel, hogy a' belső dolgok oly serénységgel vitetődjenek végbe, a' millyent kívánnak a' tárgyak.“

„Végtére tégedet kedves atyánkfiát a' mi szives átyafiui hajlandóságunkról és az Ország hiv Karjait a' mi Csász. Kir. óltalmunkról és kegyelmességünkéről bizonyossokká teszszünk.“

Ő Felségének ezen kegyelmes beszédére Nádor Ispány ő Fő Hertzegsége illyenképpen felelt: „A' Magyar és ezzel egyesült Országoknak hiv Karjai és Rendjei igen szerentséseknak tartjak magokat, hogy értekek egy részének a' közjóra való szabad fel áldozása a' Magyar Regementek ki potolásának által vétele, és a' Verbuálásnak meg könnyebbitésére ajánlott eszközök által az ő hiv iparkodásaikat a' Felséged kegyelmes szándékával, mellynek fő ezélja a' Felséged alatta-

valóknak boldogságok, öszve kaptsolhatták, 's annal fogva magokat a' Felséged velek való megelégedésére méltóknak tehettek."

„Mivel Felséged azon atyai gondoskodását, melly Szerént nem tsak a' Status erejét öregbiteni, hanem egy szersmind a' Haza boldogságát is állandová tenni, jobban jobban öregbiteni, és tökéletesíteni méltoztatik, voltaképpen tapasztalják az Ország Karjai és Rendjei, szükségesnek tartják azért háládatosoknak lenni, 's a' Királyi szék tántorithatatlan megmaradásáért, és a' Felséged jóltévő szandékaért való buzgoságokat fiúi bizodalommal ki nyilatkoztatni."

„Ez a' fiui bizodalom, ez az egyenes szivből származott hiveség, kiváltképpen való módon pedig a' tanátskozás alá vétetett tárgyaknak fontossága, kiterjedése és megujjítása olly nagy, hogy nehéz volt az el múlt időkről tanátskozni, Azonban még sem felejtkeztek el arról a' Karok és Rendek, hogy leg főbb kötelességek legyen mind azt el távoztatni, a' mi az ő köz hasznú tanátskozásokat vagy el mellöztette vagy akadályoztathatta volna. Azért is szivesen kívánták volna, a' közgyűlésbeli tanátskozásokat, az azoktól függő, és a' köz jóra tzelző intézetjeiket könnyebben és hamarabb el végezni, 's azoknak több betset és érdemet szerezni, és azok által Felséged kívánságát több tárgyaknak megfontolása, és el végzése által tellyesíteni. Mindazáltal a' tanátskozás alá vétetett tárgyaknak sokasága, fontossága, és a' tanátskozásnak módja ezen kívánságokat meg akadályoztatták."

„Minekutánna mindazáltal ez az ő fáradsá-

gos munkálkodások fok tárgyakra könnyebben leendő elvégzésre elkészített, 's tökéletességre vitt volna: belső meg nyugovással reménlik az Ország Karjai és Rendjei, hogy a' leg közelebb leendő Ország gyűlésén, mellyet Felséged atyai kegyelmessége szerint meg ígérni méltóztatott, a' kívánt tárgyak könnyebben el végeztetnek és a' Felséged kegyelmes akaratja minden további halogatás nélkül bé fog teljesíteni."

„Midön tehát a' Karok és Rendek Felségednek azon kegyelmességéért, melly szerint az Ország gyűlésének mostani végzéseit meg erősíteni méltóztatott, leg alázatosabb háládatosságokat a' Királyi Szék zsámolyára általam le tétetik, nem szoritják reménységeket a' jelen való cikkelyeknek határai közzé; hanem fiui bizodalommal, jobbagyi kötelességeiknek buzgoságával Felséged Atyai szivére támasztyák boldogságoknak leg nagyobb poltzát."

„Végtére Felséged kegyelmességének és óltalmának további fenn maradását velem együtt ki kérik."

Frantzia Birodalom.

A' Portugallia ellen küldetett Franczia Csász. Ármadianak fő vezérje Marsal Junot Burgosba ó Castiliának nevezetes városába megérkezett. Az oda való Ersek néhány Kanonoktól kísértetvén két órani járó földre eleibe ment, 's ötet rangjához illendő módon meg tisztelte, és szállásra maga Érseki palotájába vezette, a' hol egy Canonicus tsinos Frantzia oratióval fogadta ötet. — Ez a' hires Fr. Vezér a' Frantzia sevolutió alatt, ne

vezetessen az Ánglusoknak Tulonból lett ki hajtásoknak alkalmatosságával, a' hol Napoleon Császár Hadnagy fővel maga is jelen volt, még altisztetska volt, hanem akkor, annak a' Corpusnak Commendánsa, a' mellynél ő volt, egy igen fontos dolgot bizván reája, magát nagyon megkülönböztette. Tudniillik, az által ellenbelévő batteriához levelet akarván küldeni, az egész seregnél senki sem találtatott, a' ki az ellenség ágyú közt való által menetelre élete veszedelmével magát ajánlotta volna. — Junot, mint igen bátor szivú ifjú katona önként magára vállalván ezt a' veszedelmes követséget, az ellenség es ágyú golyóbisoknak harsogási közt, mellyek ötet tsak nem egészen a' föld alá borították, a' rendelt helyre szerentséssen által ment, és hasonló veszedelmek közt választ is vitt vissza. A' Kapitánya, a' ki ötet oda küldötte vala, vissza lett menetelkor hozzá így szólott: Junot! Te ugyan most tsak altiszt vagy, de előre megjövődölöm teneked, hogy Te az én Kompaniámnak nem sok idő múlva tulajdonoffa fogsz lenni. Ugy is történt a' dolog, és nemtsak kompaniás Kapitány, hanem egyét esztendő alatt Generálissá lett. Melly nagyra betsülje ötet Napoleon Császár, abból ki tettzik, hogy Marsal Múra után ötet tette Páris városának Commenadánává, most pedig ő reá bizta a' Portugalliába küldött Fr. armadiának vezérlését. — A' leg újabb Párisi tudósításokból azt olvassuk, hogy ez az Franizia armadia Junot és Karaffa vezérlések alatt a' múlt Novemb. 19-ik napján Portugalliába már meg érkezett.

Müller János Historiographus, a' kirül tudniillik nem régiben azt írtuk, hogy Napoleon Császár hivataljára Berlinből Párisba utazott, a' Westfáliai Királynak Status Ministerévé, és Titoknokjává tétettetett, melly fényes rangal felekesítettve e. f. hólnap 7-kén a' Frantzia Császárné eleibe audientziára vezettetett —

A' Göttingai Universitástól Párisba küldett deputatusoknak szofzollók Professor és udvari Tanácsos Ur Martens, midőn azon fő Oskolát Napoleon Fr. Császár kegyelmes óltalma alá ajánlotta volna, ez a' Fejedelem így szólott: „Nem szükség, úgy mond, ezt a' hires Universitást az én óltalmam alá ajánlani, minden okos Kormányfőék örömmel fogja azt mivelní, 's azt mostani virágjában meg tartani igyekezni, mivel az illy közhasznú Institutum e' világ tulajdona.

A' Marsiliában lévő északi Amériikai Consul Cathalan hivatal szerént való tudósitást vett az eránt, hogy az Algiriai Dey avagy herczeg, a' múlt October 15-ik napján, az északi Amériikai, a' Dániai, Svéciai és Hollandiai Consulokat magához hivatván olly kinyilatkoztatást tett előttök, hogy régtől fogva semmi adót nem vévén töllök, hosszú békességes türesének félbe kell szakadni, és ha a' várt adót kevés idő alatt nem veheti, ellenségesképen fog velek bánni, hogy a' Dey nem szokott üres fenyegetődzésekkel élni s. a. t. — Ez az oka, hogy ez a' haramja Fejedelem az északi Amériikai szabad Statusok ellen már hadat indítván, annak minden tengeren találtató kereskedő hajóit el raboltattya.

A' Párisi Argus e' tárgyról következőképen szól: „Az Ámerikei Szabad Statusoknak Párisban lévő követje bizonyos tudósítást vett arról, hogy az Algiriai Dey egyszeriben, minden előre való hadi izenet nélkül, azon Respublikának kereskedő hajóit, az Anglusoknak példaadások szerint, a' tengeren megtámadtatta, el raboltatta, az azokon lévő embereket rabszolgákka teszi és sanyargatta. Bizonyos levelekből tudjuk, hogy ez az ellenségeskedés az Anglusoknak fortélya, mellyel oda tzeleznak, hogy az Amérikai szabad Statusokat annál könnyebben magok pártjokra hajthassák. A' Londoni Ministeriumellenek világosan hadat indítani nem mérészlett, azonban még is hadakozik ellenek, de nem a' N. Britanniai, hanem az Afrikai haramja társaságnak vitorlája alatt. Illyen szin alatt rablotta és ragadozta el a' Dániai hadakozó és kereskedő hajókat is.

A' Londoni Zsurnáloknek ezen tudósításokra, hogy azért küldött volna az Angliai Ministerium Amérikába követséget, hogy azon szabad Statusoknak tellyes szabadtságot engedjen a' tengeri kereskedésre, következő jegyzést adott ki a' Párisi Monitör: „Igen különöffen gondolkoznak az Anglusok a' Nemzeteknek másoktól való nem függésekről, ha olly félenkeknek 's olly politica nélkül valóknak tartják az Amérikabélieket, ha azt vélik, hogy ezek magok szabadtságokról lemondanak, és kereskedéseknak nagy részét a' Britusoknak által engedik, vagy hogy a' Frantziákkal való kereskedéseket félbe szakasztyák. Ha ezt mivelnék, szabadtságoknak első petsétes le-

velét széllyel tépnek, és újobban Anglia coloniájává tennek szabad hazájokat.

T ö r ö k B i r o d a l o m.

Tagadhatatlan dolog, hogy a' jelenvaló háborus környülállások közt, a' kereskedésnek félbe szakudása miatt ebben a' Birodalomban is nagyon meg fogyott a' folyamatosan volt pénz: mindazáltal a' Serailnak, avagy a' Császári lakó várnak titkos rejtekeiben, lévő kints, mellyet II M a h o m e t Török Császár (a' ki 1453-ik esztendőben a' napkeleti Római Birodalom fő városát Konstantzinápolyi Pünköst első napjan erőszakkal megvette, 's annál fogva azon fényes Birodalomnak véget vetett) kezdett gyűjteni, és az ő utánna élt 's uralkodott Császárok minden esztendőben szaporították, olly temérdek, hogy az Anglia Status adoffágát is, melly 600 millio font sterlingre, 's annak esztendei interesse 30 millio f. Sterlingre, az az, 300 millio forintra tétetődik, felül haladja. Ez a' titkos kints 1639-ik esztendőben I. I b r a h i m Császár uralkodása alatt már 200 milliomm Zechinóra ment, de mivel a' múlt századbeli uralkodók ez előtte uralkodóknál jobban gazdálkodtak, és mivel a' törvények szerént minden uralkodó Császár, a' C h a s i n e h t ö l, az az a' Császári udvarnak szükségere rendeltetett jövedelemnek esztendőnkent meg maradni szokott részéből azt öregbiteni, 's ához tsak a' végső szükségben nyúlni köteles; már két, sőt három ányira is szaporodott. Az abban lévő Kints tsupa arany pénzből áll, és a' Serailnak egy föld alatt való bóltjában, nagy vasas ládáknak zárt bürzsals-

kokban tartatik, és minden zsákban 15 ezer Zechino van bé varva. (Egy Zechino, a' mi pénzünk szerént s 4 forintra 22 krajtzárra megyen.) A' ki erről a' titkos kintsről, s' annak gyűjtése módjáról többet tudni akar, olvassa meg az Ozmanografia 2 ik Részének 50-ik s' több tikkelyeit, a' 107-ik és következő lapokon.

Valamint a' Dardanellákat, az az a' Konstanzinápoly alá vivő szoros tengert, úgy a' Török Országi tengeri minden partokat egészen Alexandriáig szoros vigyázat alatt zárva tartják az Anglusok, melly miatt nem tsak a' kereskedés nagyon meg tsökkent, hanem az eleség is igen meg szükült. Az Archipelagusi és a' Jóniai tengerbe lévő szigeteket, nevezetesen a' Korczirait szorosan bezárlák. A' Seahorse Anglus fregatnak Kapitánya Stuart ki hirdettette, hogy mivel a' Fényes Porta a' Londoni Udvarnak követét el nem fogadta, még a' halas hajoknak sem leszen szabad kereskedni.

Említettük vala nem régiben, hogy minap ismét valamelly kis támadás esett volna Konstanzinápolyban, mellynek ha eleit nem vették volna, kedvetlen következése lehetett volna a' Fényes Portára nézve, a' melly alkalmatossággal az ott lévő Francia és Olasz Országi jobbágyokat is nagy kedvetlenség érdeket. Ezt az ő rajtok esett bosszuság tételt a' Francia Cs. Követ Generál Sebastiani el nem tűrhetvén, világos elégtételt, és a' zenebona inditoknak meg büntettetéseket kívánta. Mivel mindazáltal az elégtétel nem mindjárt következett, és azok a' Muzulmannok is, a' kik [a' Bostangi Basa hagyásából

mint azon zenebonának indítói meg fogattattak ugyan, de érdemekhez képest, a' Török Országi szokás szerént helybe ki nem végeztettek e' világból: minden Konstantzinápolyban lévő Francziáknak és Olaszoknak parantsolatot adott az eránt a' nevezett Franczia Cs. Követ, hogy harmad nap alatt onnan utazzanak el; egyszersmind ő maga is utra való passus levelet kért a' Török Ministeriumtól, mellynek valóságos okát hivatalbéli irásában ki is nyilatkoztatta,

A' Hollandiai és Spanyol Országi Kir. Követek is hasonlót miveltek, és a' Divánnak küldött irásaikban világosan kinyilatkoztatták, hogy mi helyt a' Fr. Csász. Követ Konstantzinápolyt el hagyja, azonnal ők is minden udvari embereikkel és hazafiaikkal együtt el fognak onnan utazni. De mivel a' F. Porta e' dolognak kedvetlen következésétől tartott, azonnal a' bűnösöket megbüntettette, és a' Csauz Basát a' Franczia Követhez küldvén tudtára adatta, hogy a' kivánt elégtételt bé tellyesítette, mellyen a' nevezett Követ meg nyugodván tovább is ott maradott.

* * *

Az üstökös Tsillagokról való Tudósításnak folytatása.

Azok a' különbkülönbféle változások, a' melyeket a' földszinén szemlélünk, könnyen olly gondolatba ejthetnének bennünket, hogy valaha sok ezer esztendővel ennekelőtte, illy dolgok már történtek. De ha azoknak lehetőségét meg engedjük is; mi mindazáltal, és a' mi utánunk következendő nemzetségek az illy üstökös tsillagoktól nem félhetünk, mertigy a' mi földünknek azok-

kal öfzve ütközni, 's azoktól által fúrattatni kellé-
ne: mindazáltal az 1680-ik esztendőbéli leg vé-
szedelmesebb üstökös tsillag is, mellynek forgásá-
ra 576 esztendők kivántatnak, következésképen
csak 2255-ik esztendőben fog vissza térni, az As-
tronomusoknak arról tett calculusok szerént két
száz ezer esztendők múlva is száz ezer mértföld-
re leszen távol a' mi földünktől, következésképen
két annyira mint a' hóld mi tőlünk, és akkor is
csak valamelly gyenge tenger áradást és apadást
(fluxum et refluxum maris) okozhatna a' mi föl-
dünkön.

Az üstökös tsillagokat hat vagy hét hólnapok-
nál tovább látni nem lehet, és közönségesen nap-
keletről napnyugot felé szoktak menni: mindaz-
által más tulajdon de rendeletlen útjok is va-
gyon, tudniillik hol napnyugotról napkelet felé a'
több égi jelek közt, hol olly tsillagzatokon ma-
nek által, mellyek az égi jelek közzé (Signa Zo-
diaca) nem tartoznak, hol pedig a' tsillagzatok el-
lenébe napkeletről napnyugot felé, 's illyenképen
az égnek egész kárpitját bé járják — Véletlenül
szoktak meg jelenni, tsillamlásoknak első pontjá-
tól fogva mind jobban jahban nevedednek, és mi-
nekutánna nevededésekoek leg nagyobb grádsát
elérlik, lassan lassan meg kitsinyednek 's végtére
egészlen el enyésznek. Mindenkor tellyes világos-
ságban vannak, még akkor is, midőn a' naphoz
közelitnek, és a' nap 's föld közt vannak, mind-
azáltal a' naphoz fordúlt része a' többinél min-
denkor világosabb. — A' világok sem egy forma,
hanem némellyiknek sárgább, némelyiknek ve-
resebb, némellyiknek fejezebb, de sem nem olly

tüzes, sem nem olly eleven, mint a' bújdosó tsillagoknak világok. — A' farkok soha sints a' napfelé fordulva.

Azon 500 üstökös tsillagok küzzül, 'a' melyeket a' régibb és újabb Historicusok fel jegyzettek, tsak 81-nek futásokat számláltak fel az Astronomusok, de helyesen e', azt a' jövendő idők fogják meg mutatni, mivel még ekkorig egy sem tért vissza azok közzül. Ha helyes a' Newton számvetése, az 1680-ik esztendőben láttatott üstökös tsillag, 2255-ik esztendőben fog vissza térni. Az 1531, 1607, és 1682-ik esztendőkben meg jelent üstökös tsillagok tsak egynek tartattak, 's annak vissza térése 1759-ik esztendőre határoztatott meg, de 500 nappal későbbén tért vissza, és mivel ennél több példa nintsen, a' melyből t. i. az üstökös tsillagoknak járásokról tett számvetéseknek mivoltokat ki húzni lehetne, ez a' tárgy sem bizonyos egészen.

A' múlt October kezdetében az ég kárpitján láttatott üstökös tsillagról különbkülönbféle próbákat tettek az Európai tudós égvisgálók. — Egy Helmstadi Tudós tapasztalása szerént a' farkának hosszasága másfél grádust, szélessége 20 minutumot foglalt magában, a' gombolyagja, v. golyóbisa, vagy feje fejer világos, gyengén tündöklő, a' diameterje, az az által mérő lineája nagyobb volt mint a' Jupiteré *) — Egy Bule nevezetű tsil-

*) Az Astronomusoknál, Geografusoknál, és Matematikusoknál egy gradus a' circulusnak, vagy abrontsnak 360-ik részét, a' minutum a' gradusnak 60-ik részét teszi. A' föld golyobisá-

lagvizsgálásban gyönyörködő Drézdai Tudós azon üstökös tsillagnak farkát 9 grádusra betsülte, a' fejét ollynak találta, mint az első rendű tsillagokét. — A' Franczia Országi Astronomusak a' 2-ik rendű tsillagokhoz hasonlították, és másfél gradus hosszáságúnak tették a' farkát. A' Bécsi Observatoriumból ezen üstökös tsillag diameterje három, farkának hosszásága 20 minutuminak találtatott. — Berlinben Prof. Bode arról azt jegyzette meg, hogy azt egész Novemberben tsupa szemekkel is lehetet szemlélni, hanem azután olly messze távozott a' naptól és a' földtől, hogy tsek messze látó üveg tsőkön lehetett nyomozni. — Seyffer Baváriai udvari Tanácsos és Monachiumi híres Astronomus következő módon rajzolta azt le: „Az én 19-ik Octoberi vizsgálódásom szerént vastag köddel körülvéve, fejér veres színű világosságba jelent meg ez az üstökös tsillag, melly nagyságára nézve hasonló a' Marshoz, és üstökéből megyen ki a' farka. Ennek hosszásága 3 gradust, 12 minutumot, és leg kissebb szélessége a' fejenél 11 minutumot, a' farka végén lévő leg nagyobb szélessége 3 gradust foglal magában. Mennél messzebb távozik a' naptól, annál vastagabbnak láttzik a' farka, 's három fő ágakra, és minden fő ága több melleleg való ágakra osztatik fel, és valamint amazoknak, úgy ezeknek is görbék a' végek.“

Későbbi tapasztalásai szerént, annak a' helynek különbségéhez képest, a' hol a' próba tété-

nek abszontsan 16 Német mértföldet; foglal magában egy gradus, egy minutum pedig egy mértföldnek 60 részét.

tódik a' farkának hosszasága is nem mindenütt egy forma melly kétség kívül a' levégőnek nagyobb vagy kisebb tisztaságától okoztatik. — Az 1680-ik esztendőbéli üstökös tsillagnak, mellyről Homérus nagy Apánk Iliasának IV. 75. is emlékezik, Konstantzinápolyban 28 gradussal hosszabb volt a' farka, mint Párisban, Párisban 60 gradussal hosszabb mint Kadixban és Teneriffában. — Az Octoberi üstökös tsillag, a' Seyffert és Bode calculusok szerént, mintegy 12 millió és 750000 Némét mértföldre volt távol a' naptól; az 1759-ik esztendőbéli üstökös tsillag pedig 11 millió 803000 mértföldre, a' mennyire pedig a' természet vizsgáló böltsék ki tanulhatták, minden előttök esméretes üstökös tsillagok közt legközelebb van ez a' naphoz.

A' bal vélekedésű emberek, a' mint mingyárt eleinte meg jegyzettem, azt tartják ezen égi testekről, az üstökös tsillagokról, hogy azok e' világra következő szarentsétlenségeknak előjáró postái szoktak lenni? A' mennyire tudhattuk, az el múlt 18-ik században két versben, úgymint 1759 és 1769-ik esztendőkből lattatott üstökös tsillagok után semmi különös nyomorúság nem követte a' földet; a' múlt Octoberi üstökös tsillagot pedig a' 15 esztendőig tartott háború, a' Spanyolországban dühösködött sárga hideglelés, a' drágaság nem követték, hanem inkább meg előzték a' régibb századokban az égi kárpityán meg jelent üstökös tsillagokat, hogy valameily rendkívül való szarentsétlenség követte volna, a' régi Kronikákban nem olvassuk. Az idők járasaiba is semmi különös befolyások nintsen, és a' mint a' tapasztalások bizonyították, azokat közönséges nyári és őszi idők, 's mérsékelt hóval bővölködő telek szokták követni. Az emberi nemzetre nézve csak annyi hasznok van az üstökös tsillagoknak, mint a' földön kívül, a' több planétáknak.